Gezi Yazısı (Seyahatname)

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **gezi yazısı (seyahatname)**
   Gezi yazısı öğretici bir metin türüdür.

2. **A) Evliya Çelebi – Seyahatname**
   Evliya Çelebi, gezip gördüğü yerleri on ciltlik Seyahatname'sinde anlatmıştır.

3. **1–c 2–a 3–d 4–b**
   Bu gezginlerin seyahatnameleri, yazıldıkları dönemlere tanıklık eder.

4. **D – Y – D – Y**
   Gezi yazısında anlatılan yerler gerçektir; yurt içi ya da yurt dışı fark etmez.

5. **B) Yazarın hayal gücüyle yarattığı olağanüstü yaratıklar**
   Gezi yazısı gerçek gözlemlere dayanır; olağanüstü yaratıklar kurmaca türlere özgüdür.

6. **E) Birinci kişi (ben / biz)**
   Yazar, gezip gördüklerini kendi ağzından anlatır.

7. **Örnek: tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji (herhangi ikisi)**
   Gezi yazarı yerin geçmişini, coğrafyasını ve toplumsal hayatını da anlatır.

8. **A) Anı**
   Anı da gezi yazısı gibi yazarın yaşadıklarını birinci kişi ağzından aktarır.

9. **C) Betimleyici anlatım**
   Parçada limanın görünümü, sesleri ve insanları gözümüzde canlanacak biçimde tasvir edilmiştir.

10. **Örnek: Gezi yazısında yazarın kişisel gözlem, izlenim ve duyguları yer alır; turizm broşürü ise yeri nesnel ve tanıtıcı bilgilerle, ziyaretçi çekmek amacıyla sunar.**
    Gezi yazısı yazarın bakış açısını yansıtır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **D) Kasabanın nüfusuna**
    Konaklar, bedesten, cevizli sucuk ve bakırcılardan söz edilir; nüfus bilgisi verilmez.

12 **B) "buranın bende bir ömür sürecek bir iz bırakacağını anladım"**
Bu ifade, yazarın gezinin kendisinde bıraktığı etkiyi dile getirir.

13 **D – Y – D – Y**
Tarih atarak gün gün yazmak günlüğün özelliğidir; gezi yazısında betimleme çok kullanılır.

14 **1–c 2–a 3–d 4–b**
Gezi yazısı gezilen yeri pek çok yönüyle tanıtır.

15 **E) Konuşmanın bölümlerini, içeriğini ve süresini belirlemek**
Giriş, özetleme, vurgu-tonlama ve süreyi takip etmek sunum aşamasına aittir.

16 **E) "Kervansaray, 13. yüzyılda kervanların güvenli biçimde konaklaması için yaptırılmıştır."**
Bu cümle okura yapının ne zaman ve hangi amaçla yapıldığı hakkında bilgi verir.

17 **Örnek: Köyün girişindeki çeşmenin taşları yüzyılların suyuyla yosun bağlamıştı. Çeşmenin başındaki ulu çınarın gölgesinde, akşam serinliğinde köyün yaşlıları sessizce oturuyordu.**
Betimlemede renk, ses, koku gibi ayrıntılarla yerin görüntüsü canlandırılır.

18 **D) Yazıldıkları dönemin toplumsal, ekonomik ve kültürel hayatına tanıklık etmeleri**
Gezgin, gördüğü yerlerin o günkü yaşayışını kaydeder.

19 **A) "Kapadokya'ya vardığımız sabah, gökyüzü onlarca balonla doluydu. Peri bacalarının arasından yürürken rehberimiz vadilerin nasıl oluştuğunu anlattı."**
Bu parçada gezilen bir yer, yazarın gözlem ve izlenimleriyle anlatılmaktadır.

20 **B) "Kasabaya vardığımızda saat tam öğle vaktiydi, yani günün tam ortasındaki öğle saatiydi."**
Aynı bilginin gereksiz sözcüklerle tekrarlanması duruluğu bozar.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **C) Yazarın kasabaya kış mevsiminde gittiğine**
"Öğle sıcağında vardık" ifadesi daha çok sıcak bir mevsimi düşündürür; kış mevsimine dair bir bilgi yoktur.

22 **D) IV**
Parça Seyahatname'nin niteliklerini anlatır; caddelere ad verilmesi konunun dışındadır.

23 **C) I ve II**
"Saat sanki başka türlü işliyor" yazarın izlenimidir; gezi yazısı gerçek gözlemlere dayanır.

24 **B) O yerin sesini, kokusunu, insanlarının yaşayışını ve kendisinde uyandırdığı duyguları da okura aktarır.**

Boşluktan sonraki cümle, okurun şehrin "havasını solumasını" sağlayan ayrıntılardan söz edilmesini gerektirir.

25 **C) Seyahatname, merkezinde gezilen yeri bulundurduğu için anı ve günlükten ayrı bir türdür.**

Parça, seyahatnameyi diğer türlerden ayıran merkez unsurun yolculuk ve gezilen yer olduğunu vurgular.

26 **D) 1. metinde yazarın kişisel yaşantısı, 2. metinde gezilen yerin özellikleri ön plandadır.**

1. metin anıya, 2. metin gezi yazısına daha yakındır.

27 **E) Gezilen yerin kültürünü kendi alışkanlıklarına göre yargılamak**

Yazar, "Oysa" ile başlayan cümlede yargılamak yerine anlamayı önerir.

28 **Örnek: Hazırlık: O yerin tarihi ve özellikleri hakkında araştırma yaparım. Planlama: Konuşmamı giriş-gelişme-sonuç olarak bölümlere ayırır, fotoğraflarımı seçer ve prova yaparım. Sunum: Dikkat çekici bir girişle başlar, süreye uyar ve sonunda kısa bir özet yaparım.**

Her aşamaya ait en az bir çalışma yazılmalıdır.

29 **A) Karşılaştırma**

Yazar, İstanbul ile ada kasabasını benzer ve farklı yönleriyle karşılaştırır.

30 **D) Gezi yazısında yalnızca açıklayıcı anlatım kullanılır; betimleme ve öyküleme yer almaz.**

Gezi yazısında öyküleyici, betimleyici ve açıklayıcı anlatım bir arada kullanılabilir.